

Titel	Begroting Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang 2026 en 2027	Zaaknummer	1969260637
Openbaar	Ja	Portefeuillehouder	Bert Nederveen

➤ Samenvatting

De raad neemt kennis van de update prognose Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang 2026 en het verwerken van een uitzetting van €103.000 als nadeel in de tweede bestuursrapportage van 2026.

De raad neemt kennis van de concept begrotingsbrief maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2027 en stemt ermee in dat het college een zienswijze indient bij de centrumgemeente Groningen. De reden hiervoor is een gemeentelijke bijdrage die circa € 300.000 hoger uitvalt dan begroot. In afwachting van vaststelling van de begroting in de Groninger raad in het najaar van 2026 wordt de uitzetting al wel verwerkt in de begroting gemeente Westerkwartier 2027.

1 Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de update prognose Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang 2026 en van de verwerking van de uitzetting voor 2026 van € 103.000 als nadeel in de bestuursrapportage 2026.
2. Kennis te nemen van de concept begrotingsbrief in bijlage 2 en van verwerking van de hogere bijdrage aan Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang in 2027 van € 443.000 in de gemeentelijke begroting 2027, waarbij een bedrag van € 139.000 wordt gedekt uit de gemeentebrede stelpost indexatie op taakveld 0.8. en verwerking van het resterende tekort van € 304.000 als nadeel in de Begroting 2027.
3. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling van de begroting Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang kennis te nemen van het verwerken van de hogere bijdrage aan Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang voor 2028 en verder, waarbij een bedrag van € 139.000 wordt gedekt uit de gemeentebrede stelpost indexatie op taakveld 0.8. en verwerking van het resterende tekort van € 181.000 in 2028 en vanaf 2029 € 236.000 als nadeel in de Begroting 2027.
4. Ermee in te stemmen dat het college een zienswijze indient bij centrumgemeente Groningen voor de conceptbegroting maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2027.
5. Ermee in te stemmen dat het college daarvoor de zienswijze in bijlage 1 gebruikt.

2 Inleiding

Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang is onderdeel van centrumregeling beschermd wonen en opvang 2024, waarin gemeente Groningen de middelen beheert. In de afgelopen jaren

hadden we nog te maken met een overschot. Door krapte op de woningmarkt en toename van de doelgroep in omvang en complexiteit raakt de opvang overvol. De Groninger gemeenten hebben hard gewerkt aan transformatie van de maatschappelijke opvang. Er is geïnvesteerd in onconventionele woonvormen zoals Housing First en via het bOOGO (bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg) heeft de centrumgemeente de opdracht gekregen tijdelijk onderdak te verkennen voor dakloze inwoners zonder complexe hulpvraag.

Door kostenstijgingen in de opvang ten gevolge van, maar ook ondanks deze transformatieve beweging wordt vanaf 2026 een bijdrage aan de regiogemeenten gevraagd. Deze is hoger dan begroot, waardoor we in 2026 een uitzetting verwachten van € 103.000. De gemeentelijke bijdrage die in de conceptbegroting van 2027 is opgenomen, resulteert wederom in een uitzetting van € 304.000 ten opzichte van de bijdrage die was voorspeld in het meerjarenbeeld. Deze ontwikkelingen vragen erom uw raad te informeren en gelegenheid tot inspraak te geven. Voor 2026 geldt dat de centrumregeling beschermd wonen en opvang ons verplicht tot het betalen van de gemeentelijke bijdrage. Voor 2027 biedt het indienen van een zienswijze op de conceptbegroting de mogelijkheid tot inspraak. Wij vragen u om instemming met het indienen van bijgevoegde zienswijze met als doel de centrumgemeente om een herziene begroting te vragen en inzicht te krijgen in de kosten van de ontwikkelingen in de transformatie maatschappelijke opvang.

3 Beoogd effect

Met het indienen van de bijgevoegde zienswijze beogen we dat de centrumgemeente een herziene conceptbegroting aanbiedt. We vragen om een verduidelijking van de onvermijdelijkheid van de kostenstijgingen en het beschrijven van alternatieve scenario's. Met oog op het meerjarenbeeld vragen we de centrumgemeente helder uiteen te zetten welke kosten er onvermijdelijk op ons afkomen en hoe de maatregelen die nu kostenverhogend lijken bijdragen aan de transformatie van de maatschappelijke opvang en grotere kostenstijgingen voorkomen.

4 Argumenten

1.1 De centrumregeling verplicht ons tot het betalen van de gemeentelijke bijdrage Dat staat in artikel 7.4 van de centrumregeling. Hierin worden de deelnemende gemeenten verplicht om een bijdrage te betalen op basis van inwonertal als de begroting niet verwijtbaar overschreden wordt. Op grond van de bijgestelde begroting 2026 (bijlage 3) is een hogere bijdrage voor 2026 aan de orde wat leidt tot een nadeel in de gemeentelijke begroting Westerkwartier van € 103.000.

2.1 De gemeentelijke bijdrage voor 2027 is pas definitief als de Groninger raad de begroting van gemeente Groningen heeft vastgesteld in het najaar van 2026. Om aan te sluiten bij de budgetcyclus van gemeente Westerkwartier moeten we voorlopig rekening houden met de conceptbegroting die nu voorligt.

3.1 De gemeentelijke bijdrage voor 2028 en verder is pas definitief als de Groninger raad de begroting van gemeente Groningen heeft vastgesteld in het najaar van 2026. Om aan te sluiten bij de budgetcyclus van gemeente Westerkwartier moeten we voorlopig rekening houden met de conceptbegroting die nu voorligt. Als zich ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2028 nog ontwikkelingen voordoen, zullen we deze verwerken conform budgetcyclus.

4.1 Met een zienswijze benutten we de mogelijkheid om de uitzetting te laten herzien. We willen er zeker van zijn dat de middelen die we uitgeven aan maatschappelijke opvang en vrouwenopvang zo goed mogelijk worden ingezet om aan onze wettelijke taak te blijven voldoen in 2027 en de transitiebeweging voort te zetten in 2028 en verder. We vragen de centrumgemeente om inzicht te bieden welke beleidskeuzes bijdragen aan de transitie van maatschappelijke opvang, ons behoeden voor grotere kostenstijgingen in de toekomst en bovendien bijdragen aan het terugdringen en voorkomen van dakloosheid.

4.2 In de zienswijze vragen we de centrumgemeente om meer inzicht te bieden in de opbouw van de kostenstijging en de mogelijke alternatieven.

We vragen de centrumgemeente te beargumenteren waarom de kostenstijgingen onvermijdelijk zijn, omdat het Westerkwartier in de begroting geen ruimte heeft voor een uitzetting. De concept begrotingsbrief MO/VO 2027 geeft enige informatie over de reden voor deze kostenstijgingen, maar voor een zorgvuldige afweging helpt het als we inzicht krijgen in alternatieve scenario's en de mate waarin de kosten verbonden zijn aan een wettelijke taak van de gemeente.

4.3 De aangepaste begroting die we graag willen zien, toont welke uitgaven onvermijdelijk zijn en welke investeringen een grotere kostenstijging vermijden.

De extra kosten komen nu onder andere uit inzet van een gedragswetenschapper, uitbreiding van de noodopvang, het project tijdelijk onderdak en het slachtofferdevice. Een businesscase of scenario waarin we deze uitgaven niet zouden doen, zouden aantonen welke kostenstijging en welke gevolgen voor de (dreigend) dakloze inwoner hiermee worden voorkomen.

5.1 De zienswijze in de bijlage stuurt aan op aanscherping van de conceptbegroting zonder het solidariteitsprincipe ter discussie te stellen.

De zienswijze is erop gericht transparantie en zorgvuldigheid te vragen. Er is geen sprake van "niet betalen", omdat de centrumregeling ons verplicht de bijdrage te betalen als de definitieve begroting door de Groninger raad is vastgesteld.

5 Kanttekeningen

1. 1 Deze gemeentelijke bijdrage heeft centrumgemeente Groningen eerder niet gevraagd.

De afgelopen jaren kon de begroting van de centrumregeling sluitend worden gemaakt met reserves van eerdere jaren. Daardoor hoefden de deelnemers geen jaarlijkse indexatie te betalen. Die reserves zijn uitgeput, waardoor de deelnemende gemeenten nu wel extra moeten bijdragen.

4.1 Mogelijk toont de centrumgemeente naar aanleiding van de zienswijze aan dat alle kostenstijgingen onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

Als de centrumgemeente besluit dat de kosten noodzakelijk zijn, zal de begroting er tekstueel mogelijk anders uitzien, maar moet gemeente Westerkwartier de uitzetting toch betalen. Het kan er echter ook toe leiden dat de uitzetting wel wordt aangepast. De enige mogelijkheid die de centrumregeling biedt om de gemeentelijke bijdrage niet te betalen is uit de centrumregeling te stappen. Dat zou echter betekenen dat we vanaf de uittreding zelf de Wmo uitvoeren op het gebied van opvang en beschermd wonen. Los van de uitvoerbaarheid hiervan is onze inschatting dat de kosten dan vele malen hoger uitvallen.

4.2 De centrumgemeente wijst ons mogelijk op de afzonderlijke onderdelen van de begroting die via de besluitvorming in de centrumregeling bestuurlijk zijn goedgekeurd. Gemeente Westerkwartier heeft bij die voorstellen ook ingestemd, maar de centrumgemeente gewezen op het budgetrecht van de raad. De raad is nog niet meegenomen in de argumentatie en zal wel gehoord moeten worden voor we kunnen instemmen met een uitzetting.

4.3 Het indienen van de zienswijze zorgt mogelijk voor vertraging in de vaststelling van de begroting van de centrumgemeente

De uitzetting is pas bekend als de definitieve begroting in Groningen wordt vastgesteld, maar in afwachting daarvan kunnen we zelf afwegen hoe we dit onderdeel begroten in het Westerkwartier. We onderhouden nauw contact met de centrumgemeente in het proces.

4.4 Het opnemen van de extra voorgestelde bijdrage verslechtert het financiële beeld van de gemeente Westerkwartier

De hogere bijdrage leidt tot een verslechtering van het totale financiële beeld en vergroot de opgave om de begroting 2027 sluitend te maken.

6 Financiën

Het indienen van een zienswijze heeft alleen financiële gevolgen als de centrumgemeente uiteindelijk een andere begroting voorlegt. In het gunstigste geval op het gebied van financiën vervalt hierdoor de uitzetting ten opzichte van de begrote bijdrage voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Als we geen zienswijze indienen blijft de uitzetting sowieso staan. We hebben hiervoor op dit moment geen dekking. In de komende jaren verwachten we een toenemende bijdrage, dus het is van belang om bij de centrumgemeente aan te dringen op een scherpe en transparante begroting.

Financiële gevolgen huidige conceptbegroting MO/VO

In onderstaande tabel staan de gevolgen aangegeven:

	2026	2027	2028	2029	2030
Bijdrage regionaal	€ 6.972.000	€ 10.120.000	€ 10.375.000	€ 10.875.000	€ 10.875.000
Bijdrage WK	€ 752.976	€ 1.092.960	€ 1.120.500	€ 1.174.500	€ 1.174.500
Begroet WK	€ 650.000	€ 650.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
verschil	€ 102.976	€ 442.960	€ 320.500	€ 374.500	€ 374.500
Dekking stelpost	n.v.t.	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000	€ 139.000
Tekort	€ 102.976	€ 303.960	€ 181.500	€ 235.500	€ 235.500

Jaar 2026

Binnen de gemeentelijke begroting is voor het jaar 2026 een begroot bedrag van afgerond €650.000 beschikbaar. Nu wordt totaal gevraagd een bijdrage van € 753.000. Dit betekent een uitzetting van de bijdrage met € 103.000. Dit ontstaat door de incidentele kosten Tijdelijk Onderdak acuut woningzoekende (circa € 100.000). De kosten zijn voor de jaren 2026 en 2027 tijdelijk opgenomen in afwachting van definitieve besluitvorming.

Voorgesteld wordt om de hogere bijdrage van € 103.000 als een uitzetting mee te nemen in de eerste bestuursrapportage 2026 (taakveld 6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang)

Jaar 2027

Binnen de gemeentelijke begroting is voor het jaar 2027 een begroot bedrag van afgerond €650.000 beschikbaar. Nu wordt totaal gevraagd een bijdrage van € 1.093.000. Dit betekent een uitzetting van de bijdrage met € 443.000. Hiervan heeft € 139.000 betrekking op indexatie 2027 (4,33%). Het resterende tekort van € 304.000 wordt onder andere veroorzaakt door incidentele kosten Tijdelijk Onderdak acuut woningzoekende (circa € 100.000), hogere kosten noodopvang, de pilot complexe doelgroepen, aanstellen gedragswetenschapper en reservering kosten onvoorzien.

Voorgesteld wordt om de hogere bijdrage van € 433.000 voor een bedrag € 139.000 te dekken uit de gemeentebrede stelpost indexatie (taakveld 0.8). Vooruitlopend op de definitieve vastgestelde begroting MO/VO het resterende tekort van € 304.000 ten laste te brengen van Begroting 2027/jaarschijf 2027.

Jaren 2028-2030

Binnen de gemeentelijke begroting is voor de jaren 2028-2030 per jaar een bedrag begroot van €800.000. De gevraagde bijdrage is in 2028 € 320.000 hoger dan begroot en vanaf 2029 € 375.000. Hiervan heeft € 139.000 betrekking op indexatie 2027.

Voorgesteld wordt om de hogere bijdragen in het meerjarenbeeld voor een bedrag van € 139.000 te dekken uit de gemeentebrede stelpost indexatie (taakveld 0.8). Vooruitlopend op de definitieve vastgestelde begroting MO/VO het resterende tekort van € 181.000 in 2028 en € 236.000 in 2029 en verder ten laste te brengen van Begroting 2027.

Ten tijde van het opstellen van het groenboek waren de negatieve consequenties van de meerjarenbegroting maatschappelijke opvang en vrouwenopvang nog niet bekend.

7 Communicatie

Er is bij dit voorstel geen aparte communicatieaanpak nodig, anders dan de communicatie via de gebruikelijke route met de raad. Communicatie over de gevraagde bijdrage voor deze centrumregeling maakt deel uit van de integrale afweging over de begroting 2027 gemeente Westerkwartier. Die besluitvorming heeft zijn eigen communicatieaanpak.

8 Participatie

Participatie is niet van toepassing op dit voorstel

9 Vervolg

- “ Na instemming levert het college de zienswijze aan bij de centrumgemeente via het bestuurlijk op overeenstemming gerichte overleg (bOOGO).
- “ De centrumgemeente past al dan niet de conceptbegroting aan.
- “ Na vaststelling in de raad van gemeente Groningen in het najaar van 2026 is de begroting 2027 definitief en is de omvang van de bijdrage van de regiogemeenten duidelijk.

10 Bijlagen

1. Zienswijze college
2. Concept begrotingsbrief MO/VO 2027
3. Update prognose 2026 MO/VO

Het college van burgemeester en wethouders,

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Ruud Kleijnen
Gemeentesecretaris

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Westerkwartier,

Heeft het voorstel gelezen: Begroting maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2026/2027 van 21 april 2026,

Besluit het volgende:

1. Kennis te nemen van de update prognose Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang 2026 en van de verwerking van de uitzetting voor 2026 van € 103.000 als nadeel in de bestuursrapportage 2026.
2. Kennis te nemen van de concept begrotingsbrief in bijlage 2 en van verwerking van de hogere bijdrage aan Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang in 2027 van € 443.000 in de gemeentelijke begroting 2027, waarbij een bedrag van € 139.000 wordt gedekt uit de gemeentebrede stelpost indexatie op taakveld 0.8. en verwerking van het resterende tekort van € 304.000 als nadeel in de Begroting 2027.
3. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling van de begroting Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang kennis te nemen van het verwerken van de hogere bijdrage aan Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang voor 2028 en verder, waarbij een bedrag van € 139.000 wordt gedekt uit de gemeentebrede stelpost indexatie op taakveld 0.8. en verwerking van het resterende tekort van € 181.000 in 2028 en vanaf 2029 € 236.000 als nadeel in de Begroting 2027.
4. Ermee in te stemmen dat het college een zienswijze indient bij centrumgemeente Groningen voor de conceptbegroting maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2027.
5. Ermee in te stemmen dat het college daarvoor de zienswijze in bijlage 1 gebruikt.

Aangenomen in de openbare vergadering van
de raad van de gemeente Westerkwartier op 27 mei 2026.

Ard van der Tuuk
Burgemeester

Onno de Vries
Griffier